

**Åbningstale til udstillingen på Skagen Odde Naturcenter
den 15. august 2011, ved Kulturchef Thomas Østergaard,
Frederikshavn Kommune**

Der findes et udtryk som hedder "Mental Traveller" Man kan oversætte det med "åndsrejsende" eller "Sindsfarende".

Den sidste oversættelse kan forekomme lidt dramatisk og antyder et temperament og en udfarenhed. Det første derimod er noget mange kender; det at lade fantasien og tankerne flyve til eksotiske himmelstrøg, fjerne planeter eller uopdagede galakser derfra hvor ens verden går. Mange mennesker tyr til tanken, forestillingen og fantasien for at lade sig befri fra ny-åbnede budgetter, vasketøj og indkøb, mens atter andre gør det fordi de ikke kan lade være.

Vi kender dem jo udmærket; den uforsætligt flegmatiske og drømmende teenager eller kollega, som er krop-umulig at konversere.

Og så kender vi dem også som den lidt oppustelige intellektuelle, der har prøvet alt, kender alle og véd alt hvad der er at vide.

Faktisk stammer udtrykket "mental traveller" fra den engelske digter og billedkunstner William Blake, der af magelighed og angst og manisk klamrede sig til sit atelier og sin bopæl i London. Her førte han millioner af rejser i sindet, uden nogensinde at forlade London. Han havde ved sin død i midten af det 18 århundrede tilbagelagt rejser til Jerusalem, Congo og Beijing af flere udmattende måneders varighed i ånden.

William Blakes værker afspejler på en fin og dragende måde en verden han aldrig nåede at sanse eller være en del af. Hans udtryks mystiske magi og fordrejelser giver verden en helt ny dimension.

Da det danske kunstakademi i 1870'erne gennemgik sin største krise, pga snæversyn, konservatisme og uvilje til at lade verden udenfor komme ind, opstod der et alternativ, Zahrtmanns Skole, grundlagt af maleren og billedpædagogen Zahrtmann. Han tog prompte sine elever, der protesterede mod Det Kgl Danske Kunstakademi med på

studierejser til Italien, Frankrig og Syd Europa. Her lejede de sig ind i kældre og kviste og lod både lyset, nye impulser fra andre akademier og kulturens kolorit være kraften i arbejdet.

Den danske maler, Lundstrøm tog med for at drikke sig fuld og låse sig inde i kælderen med modellerne har jeg læst. Han var vel også en slags "mental traveller". Vi er alle forskellige og Blakes måske lidt magelige tilgang til verden har skabt store værker. I dag kan det forekomme uendeligt forudsigeligt at skulle til Bali, Maldiverne, Kina eller Thailand, som alle ligger et enkelt klik udenfor vores dør. Men vi har siden anden verdenskrig ønsket at se, forstå og helst kapere så meget af verden som muligt. Forrige århundreders dannelsesrejser er nu så almindelige, som aldrig før.

Og sådan har udsyn og omfavelse også været nøgleordene for mange akademier i hele Europa siden 1945.

Kunstnere har fartet rundt i verden lige siden og gudske tak og lov for det. Marit Benthe Norheim er som samtidskunstner også produkt af en globaliseret verden, hvor hun har taget ophold og gjort studier i byer som Bergen, London, Toscana, Indien og altså nu med bopæl i Mygdal gennem de sidste 16 år.

Men Marit Benthe Norheim har efter min mening vendt bøtten om. På en interessant måde. Hos hende er det værkerne og kunsten der farer land og rige rundt. Næsten alt hun rører ved og skaber, er bevægeligt, hvis ikke bevægeligt så meget bevægende, hypermobilt og ofte noget med hjul, motor eller vinger på.

I Frederikshavn Kommune er vi så heldige at have et af hendes hovedværker, "Fruen fra havet", der dog står temmelig solidt plantet på havnen i Sæby. Men allerede her mobiliserede hun i fællesskab med byens skoler, foreninger og ikke mindst turistchef Inger Grundt Petersen en folkebevægelse for "Fruen fra Havet". Sjældent har en nordjysk provinsby og en kunstner i fællesskab opbudt så store kræfter for et værks tilblivelse.

I Fruen fra havet er værket skabt i samspil med den historiske lokale kontekst og, som Benthe har sagt, så er Sæby også en by der er i konstant bevægelse, - som et skib. Over 800 børn har bidraget til skulpturen med hver deres mosaikker af øjne, som blev indlagt i skulpturen. Skulpturen har skabt international opmærksomhed om Sæby fordi den på én og samme tid skaber et retrospektivt vartegn med Maria figurens nådige beskyttelse, men også fordi den har involveret en hel by i dens tilblivelse.

Før Fruen fra Havet bidrog Marit Benthe Norheim til tumulten og det almindelige trafik kaos i London med "rullende engle", efter det har hun skabt RotteJomfruen 2004, over Ibsens roman af samme navn til Skien Kommune i Norge, "Menneskestillads", 2005 og senest, som del af Den Europæiske Kulturby 2009, "CampingKvinner".

"Campingkvinnerne" har turneret Norge og Danmark tyndt og skabt forundring, bevægelse og begejstring fra fjeldene i nord til pladser og stræder i Herning i syd.

Mange campister fik deres kaffe galt i halsen sidste år, da Bente turnerede med Campingkvinnerne og naturligvis i en kæmpekortege lod værkerne indrullere i deres naturlige danske og norske kontekster; campingpladser hele vejen fra Mygdal til Stavanger hvor de blev hyldet som kronen på det europæiske kulturår.

Mange af Benthes værker har mennesket i de utallige sammensætninger og åndelige fletninger som kun Benthe formår at skildre som tematisk omdrejningspunkt. De fleste er mobile, og denne gang vil Benthe sende sine værker langt videre end vi endnu har set.

Med sit seneste værk, "LifeBoats" har Marit Benthe Norheim, efter min mening, igen formået at gøre det utænkelige tænkeligt - og muligt. De tre både har netop opnået støtte fra Kulturministeriets pulje til "Kultur i Hele Landet" og er derfor meget tæt på realisationen, også økonomisk.

Og det er i den forbindelse en ære at vi har en kunstner af Benthes format i Vendsyssel. Benthe er så at sige en omvendt William Blake.

Også selvom hun efterhånden både har internationalt ry og omdømme som få af sine samtidige. Hun aner ikke hvad magelighed er, og så tager hun ikke bare sig selv men også sine værker ud i nye sammenhænge, sociale og kulturelle kontekster, som både udfordrer hende selv, beskueren og til sidst selvfølgelig også kulturparnasset. Det er derfor en stor, stor glæde at kunne præsentere en kun beskeden, men efter min mening imponerende samling af Marit Benthe Norheims værker, netop her, på Skagens Odde Naturcenter, før vi med udlængsel og William Blakesk misundelse kan følge "LifeBoats", "Campingkvinnerne" og "de rullende Engle" ud i en erobring af verden, som kun få Vendelboer har præsteret før hende.

Med disse ord vil jeg takke Naturcentret og Benthe for deres handlekraft og mod og ønske LifeBoats og Marit Benthe alt tænkelig held og lykke til. Vi er meget stolte!